

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Praesertim Augustini, Et Thomae Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Sacramentis In Genere Et Specie - Libros Octo Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput 47. Secundùm ordinariam gratiæ œconomiam, rara & difficilis est
Sacerdotum (in fornicationem lapsorum) plena conversio, sive ex toto
corde; ideòque citò & facilè non præsumenda; nec ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73212](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73212)

resurgere volens; ipsi lapsu suo cautior factus, magno opere debet timere, ne ad cumulum peccatorum, quæ priori suâ præsumptione contraxit, nova accedat præsumptio, quæ nimis facile sibi persuadear, se satis conversum, cum reverâ non sit. Præsertim cum sufficiens conversio Sacerdotis, post enorme crimen, res admodum rara sit, ardua & difficilis, ut sequenti capite demonstrabitur. Memor ergo undè exciderit, donec tantum crimen dignis elicitur penitentia fructibus, imitari debet humilitatem Publicani, Cananæ, Magdalene, Filii prodigi, de quibus proxime, necesse illud dignam æstimare gratiâ plenæ conversionis, nec cui sola prima proferatur, vitulus saginatus mactetur, convivium paratur, sed omni potius confessione, quam honoribus istis, divino præsertim convivio, se dignum agnoscendo, dicere cum Petro: *Exi à me, quia peccator sum, Domine*; cumque Publicano, oculis in terram demissis, longè ab altari stans, pectus percutere, dicendo: *Deus propitiu esto mihi peccatori*. Pro se denique, suisque criminibus, aliorum potius intercessionem debet implorare, quam pro aliis ipse intercedere. Ad quæ omnia simul ipsi non mediocrem injicere debet visio, quam Dionysius Carthusianus lib. 3. de quatuor noviss. ex Petro Cluniacensi refert accidisse pio Religioso Anglo, qui in spiritu raptus in Purgatorium, cum miraretur, quod tam pauci Sacerdotes essent in Purgatoriis poenis, respecta eorum, qui ubique terrarum castimoniam polulant: responsum illud ab Angelo accepit, quod ideo ibi paucissimi erant, quia vix aliquis salum veram habet contritionem; quodque ideo penè omnes hujusmodi æternaliter condemnantur. Caveant ergo Sacerdotes in fornicationem lapsi, sibi de contritione sua facile blandiri, maxime attentis iis, quæ proxime dicenda sunt.

CAPUT XLVII.

Secundùm ordinariam gratiâ œconomiam, rara & difficilis est Sacerdotum (in fornicationem lapsorum) plena conversio, sive ex toto corde; ideoque cito & facile non præsumenda; nec promissionibus ipsorum fides (sine cautione dignorum penitentia fructuum) adhibenda; nec (sine ea cautione) ipsis absolventi; multo minus Communio, & Missa celebratio concedenda.

619 Demonstratur: quia secundùm ordinariam gratiâ œconomiam, difficilis est plena conversio cujuslibet peccatoris, post baptismum plenâ voluntate enormiter lapsi, nec sine præstatione dignorum penitentia fructuum præsumenda, prout ex Scriptura & Traditione demonstrabitur libro sequenti. Multo ergo difficilior est plena conversio Sacerdotis, plenâ voluntate enormiter lapsi. Si enim in Laicis verum est illud Cypriani: *Quam magna deliquimus, tam granditer æsciamus. Putasne tu Dominum cito posse placari, quem verbis perdidisti abnuisti?* Si etiam in Laicis verum est illud Cleri Romani: *Delicti sui magnitudinem agnoscentes, intelligant non momentaneam, neque præproperam desiderare medicinam.* Item illud: *Non sit minor medicina, quam vulnus; non sint minora remedia, quam funera.* Quanto magis verum est in Sacerdotibus? Si denique verum est quod Richardus à S. Victore lib. de potest. ligandi & solvendi c. 22. ex doctrina Sanctorum ait: *Si vultis nosse, & potestis patienter audire, facilius reconciliatur Paganus post crimina centum, quam Christianus post unum solum.* Profecto quoad graviora sunt crimina Christianorum, quam Paganorum; tantò graviora sunt crimina Sacerdotum, quam Laicorum. Tantò proinde difficilior conversio,

Tom. III.

& tantò (ob majorem longè difficultatem) rariores; maxime post lapsum in peccatum carnis: cujus visco semel agglutinat Sacerdotis animus, ob magnam ipsius tenacitatem, magnæque gratiæ in vacuum receptæ subtractionem, sine difficultate magna ab eo avelli non potest, & non nisi per ardua penitentia opera, ita ut Episcopus Castoricensis in Amore suo penitente to. 2. c. 21. merito dicat, nullam tardiores rarioremque esse conversionem, quam ejusmodi Sacerdotum. Quod etiam observavit Antonius Godæus, Vencienis in Gallia Episcopus, integritate vitæ, à fastu & ambitione alienæ, necnon eruditionis & eloquentiæ laude clarissimus: postquam enim in sua Historia Ecclesiastica ad annum Christi 579. retulisset duos Episcopos, ob flagitia Ordine matos, sed poenis nihilo meliores effectos, in fardibus perseverasse, ait, ipsos exemplo suo confirmasse veritatem hujus terribilis effati: *raro ad penitentiam sancti Sacerdotes, qui, Deum obliis, sese flagitiis dederunt.* Quam veritatem confirmat vitio numero præcedenti enarrata.

Et idipsum ratione multiplici ostenditur. Primo quia Sacerdotes (ait Castoricensis) inter eas functiones peccant, quæ utpote magis cælestes quam terrenæ, ipsos à peccatis revocare, & ut sancti sint Deo suo monere non cessant. Propterè namque sancti Patres peccata Sacerdotum compararunt peccatis Angelorum, quibus datus non fuit penitentia locus. In Clero (inquit S. Bernardus) *tanquam in celo gerens iniqua, quid nisi de ministerio judicetur? cælestis tenet officium. Angelus Domini exercituum factus est. Tanquam Angelus aut eligitur, aut reprobat. Inventa quippe in Angelis pravitas, & distractio judicetur necesse est, & inexorabilis quam humana.* Quod iubilior namque sacerdotalis dignitas, quod ejus functiones ab omnibus terrenis magis remotæ; eò lapsus inde gravior, eò ruina major; & quod ruina major, eò operosior & infrequentior reparatio. Neque enim vulgaris, sed horribilis ille casus est, quo Sacerdos evehctus ad dignitatem Angelicâ majorem, ruit in abyssum eâ longè inferiorem, in qua jacent Turcæ & infideles.

Secundò, nulli magis à Deo deseruntur, quam Sacerdotes, qui Deum deturunt, ut se criminibus addicant. Nam tamen ipsi penitentibus ignoscit Deus, ipsos tamen raro subit verus penitentia affectus, saltem plenus. Quid enim, inquit præclarè Halierus de sacris ordinationibus p. 1. t. c. 3. c. 2. §. 2. n. 8. *non essent indurato ad penitentiam corde, qui adeo ad peccata ruentes, perfactæ fuerunt audacia, & inauratæ mentis, ut divinis monitis, quæ quotidie legunt, audiuntque, aures obstruerent; frequentioribus divinis vocibus cor occluderent, gratiâ Sacerdotis efficacissima resisterent, nec divinorum mysteriorum, quæ quotidie pertrahant, nec dignitatis extimæ, quam habent, veneratione continerentur, nec pudore, nec infamia, nec populorum scandalo à peccato desererentur?* Profecto ut tam effrænis & pervicax peccandi voluntas corrigatur, magnâ gratiâ opus est, quam pauci student emereri. Hinc ergo fit, ut è polluis enormi crimine Sacerdotibus pauci ex toto corde convertantur, penitentiamque agant ut oportet. Ausim dicere (ait iterum Halierus ibidem) *majorem esse debere Clerici integritatem, quam ut eam, post commissum enorme crimen, in totum reparandam esse confidat; majoremque peccantis Clerici prævaricationem & iniquitatem esse, quam ut communitur ab eo non facta, vel saltem plena, respicientia speretur.*

Tertio, minus abundant Clericis in crimina prolabantibus (maximè Sacerdotibus) auxilia, quibus Laici, imò & Monachi, dum peccant, adjuvantur. Tum quia illis indigni fiunt per abu-

sum magna gratie sacerdotalis, auxiliorumque illi annexorum. Tum quia Laici, & Monachi, si ceciderint, salutari monitione à lapsu revocari possunt; Sacerdotes verò tanto difficilius fulsunt salutares admonitiones, quanto magis ipsi, cum essent *sal terra*, erraverunt, & quanto magis sibi persuadent suum esse alios monere, non ab aliis admoneri. Propter quod Matth. 5. Saluator ait: *Vos estis sal terrae: quod si sal evanuerit, in quo salietur? ad nihilum valet ultra, nisi ut mittatur foras, & concalcetur ab hominibus.* Tum quia alii peccatores Sacerdotum orationibus adjuvantur ut convertantur. At qui pro lapsis Sacerdotibus orat, nullus Ordo specialiter est institutus. Unde Hieronymus epist. 1. ad Heliodor. *Monachus, vel Laicus, si ceciderit, orabit pro eo Sacerdos. Pro Sacerdotis lapsu quis rogaturus est? Rogat pro Laicis Sacerdos, quia ex hominibus assumptus pro hominibus constituitur, ut offerat dona & sacrificia pro peccatis.* Atque, ut D. Gregorius ait in cap. 3. lib. 1. Reg. exponens illa verba Helii ad filios suos: "Si peccaverit vir in virum, placenti carum potest Deus: si autem in Deum peccaverit, quis orabit pro eo?" *peccata subditi populi, quae ad Sacerdotem respiciunt, ipsorum Sacerdotum precibus delentur: at verò cum Sacerdos in culpam labitur, superior persona non est, cuius precibus expiatur. Quod & ipsa Veritas per se insinuat, dicens: "Si sal evanuerit, in quo salietur?" quasi dicat, quis ei intercessor remanet, cum ille se transgrediendo praecipit, qui ad intercedendum pro alio ordinatus est. Quo profecto culpe eorum magnitudo monstratur: QUIA PLERIQUE EORUM IN IMPENITENTIS CORDIS CALIGINEM PROJICIUNTUR, ET NULLA HOMINIS EXHORTATIONE RESIPISCUNT.*

623. Quarto, quia, ut ait Joannes noster Hierosolymitanus, sive Author imperfecti (qui sub Chrylostomi nomine circumfertur) in Math. hom. 40. *secularis homo, post peccatum, facile ad penitentiam venit; nam occupatus negligentia seculari, dum Scripturis non satis attendit, semper ei quae in Scripturis posita sunt, nova videntur; ideoque cum audit aliquid de gloria Sanctorum, aut de poena peccatorum, quasi novum aliquid audiens, expavescit; dumque aut bona concupiscit, aut mala timet, compunctus ad penitentiam citò decurrit. NIHIL AUTEM IMPOSSIBILIUS, QUAM ILLUM CORRIGERE, QUI OMNIA SCIT, ET TAMEN CONTEMNENS BONUM, DILIGIT MALUM. Omnia enim quaecumque sunt in Scripturis, propter quotidianam meditationem ante oculos ejus inveterata & vilia estimantur. Nam quicquid illic terribile est, usu vilescit. Propterea Clericus, qui semper meditatur Scripturas, aut omnino servaturus est, & erit perfectus; aut si semel coeperit illas contemnere, nunquam excitatur illis ut timeat. QUIS ALIQUANDO VIDIT CLERICUM CITÒ PENITENTIAM AGENTEM? Sed est, deprehensus, humiliaverit se, non ideo dolet quia peccavit; sed confunditur, quia perdidit gloriam suam. Paterne Dominus quasi crudelis Clericis penitentiam denegavit, dicens: "Si sal infatuatum fuerit, in quo condietur?" sed quasi naturalem rem considerans: quia non est quis doceat illum errantem, qui errantes corrigebat.*

624. Quintò, fortasse ideo Chrylostomus homil. 3. in Acta dicit: *Non arbitror inter Sacerdotes multos esse qui salvi fiant, sed multò plures esse qui pereant.* Pauci enim sunt qui non labuntur, paucissimi qui post enormem lapsum ita resurgunt ut evadant boni; quod quoad Sacerdotes incontinentes confirmat historia in fine cap. praeced. relata. *Ecce mandus ubique servet Sacerdotibus (ait Hieronymus apud Eusebium in epist. ad Damasum) & tamen tam sunt rarissimi Sacerdotes boni, quod vix è centum bonis reperitur unus.*

Cum igitur tam rara & difficilis sit plena conversio Sacerdotis enormiter lapsi, non est facile & citò, non proinde ex paucis gemitibus & momentaneis lachrymis, ante praestitos dignos fructus poenitentiae praesumenda. Pauculi namque gemitus & lachrymae momentanea Sacerdotis, taliter lapsi, absque dignis poenitentiae operibus sunt signa conversionis ambigua. Quod autem raro, & nonnisi valde difficulter accidit, ex signis ambiguis non praesumitur, sed potius quod frequentius accidit, juxta regulam juris 45. *Inspecimus in obscuro quod plerumque fieri consuevit.* Eò quòd in dubiis verisimilius sit hic & nunc accidere, quod accidere solet, quam quòd non solet, sed insolitum & rarum est. Nimis ergo praecipuus & irrationabilis foret Sacerdos, qui ex signis ambiguis de vera, sincera & plena sua conversione praesumeret, maxime in angustiis, in quibus Judaeus vel Turca, honoris sui non omnino immemor, commisso enormi crimine ploraret & gemitet, imminensque sibi opprobrium multis promissionibus redimeret. Fortassis enim Sacerdos ille lachrymatur & dolet, non tam quia peccavit (quidquid tandem dixerit) quam quia confunditur & timet imminens sibi opprobrium, prout Author imperfecti in Math. observat supra n. 623. Et dato quòd lachrymae & gemitus ipsius ex aliquo peccati sui sensu procedant, sine poenitentiae operibus non sunt argumentum sufficientis conversionis ex toto & intimo corde, ut patet ex dictis n. 618. ampliusque probatur libro sequenti.

Majora proinde in ipso conversionis signa Confessarius ad ipsum absolvendum debet exigere, quam gemitus illos steriles, momentaneasque lachrymas. Imò majora conversionis signa in Sacerdote, quam in Laico in fornicationem pariter lapsio. Cum pravitas ista, utpote longè enormior, longè diffiditior in Sacerdote judicetur, gratiarumque subtractione inexorabilis puniatur.

At (inquis) lachrymis illis & gemitibus jungit 617 promissionem, quae Confessario ippodet, post celebrationem ea poenitentiae opera implere, quae Confessario visum fuerit illi injungere? At ambiguum est (inquam ego) an verè & sincerè (quidquid demùm dixerit, vel etiam juraverit) ista promittat, an etiam promittat ex animo satisfaciendi condignè pro peccato, an animo potius abolitionem, celebrandique facultatem obtinendi; cum multa similes peccatores, in angustiis, ad consequendam abolitionem promittere soleant, quae absoluti non implent. Neque ergo ex similibus promissionibus de vera & sufficienti contritione ipsius, dum adhuc libidine calet, totus anxius, totus inquietus & turbatus, Confessarius praesumere potest, sed ad hoc necesse est ut hic & nunc praestiterit ea, ex quibus sufficienter probetur conversus. Tam breves autem gemitus, tam steriles lachrymae, tam ambiguae promissiones non probant ipsum sufficienter conversum. Maxime tam citò. Cum juxta Scripturam & Traditionem libro sequenti proferendam, ordinariè non solet Deus gratiam plenae ac sufficientis conversionis, post crimen tam enorme, tam citò & tam facile concedere. Gratiam quidem istam & misericordiam post peccata gravia brevi consecutus est Paulus, sed ideo quia ignorans peccaverat. Similiter Ninivitarum brevi misericordiam consecuti sunt, sed gravi & extraordinaria poenitentia à maximo ad minimum peracta. Idem est de latrone in cruce, qui non solum immani passione crucis, pro peccatis suis voluntariè acceptata, sed & heroicè Christi ab omnibus derelicti, blasphemati, subannati confessione promeruit hanc vocem audire: *hodie mecum eris in paradiso.* Sacerdos autem, de quo agimus, non peccavit ignorans; sed peccati sui enormitatem agnoscens, nec peccatum suum heroicè

ullo actu, nec ullâ poenitentia magna diluit. Temere ergo tam citò absolutionem petit, & celebrare præstat. Imò temere sibi blanditur de plena & efficaci voluntate poenitentiam condignam post celebrationem fideliter adimplendi. Nec enim voluntatem istam habere potest sine speciali gratia, pro qua tam citò, post scdissimum lapsum, vix interrogato ore Domini, impetranda, non tantum est quod hæcenus præstitit, ut eam se impetrasse securus esse possit. Pro ea quippe impetranda orandum, & taliter actandum orandum, quomodo & quantum res tanta petenda est. Quod si se fecisse Sacerdos, de quo agimus, præsumeret, præsumptuosus esset.

628 Verum quidem est, si preces toto corde faceret, simulque veris poenitentia lamentationibus ingemisceret, iustisque & continuis poenitentia operibus veniam deprecaretur, Dominum posse ipsius misereri. Sed vix aut ne vix quidem sine impudentia hoc se fecisse sibi polliceri potest, qui adhuc æstus libidine, sterilibus dumtaxat aliquot lachrymis momentaneisque gemitibus peccatum suum in his deplorat angustiis, in quibus meritò dubitatur, an honorem suum, an Deum offensum debeat, vel saltem an Deum offensum ex toto corde debeat.

629 Idque tantò magis dubium, quanto certius est, Sacerdotem tam enormiter lapsum, si verè & ex toto corde poenitet, non debere amplius de se præsumere, sed lapsus sui memorem, de se suisque lachrymis & gemitibus debere humiliter sentire, nec lapsus sui veniam, uti nec veram contritionem sibi tam citò polliceri, sed agnoscere, quòd sibi non parùm periculosum foret, paucis horis post scdissimum peccatum commissum, mente nondum satis recollectâ, tremenda celebrare mysteria. Periculum (inquam) foret, ne si hoc audeat, præsumptionem (lapsus sui verisimiliter causam) præsumptionem, fornicationeque sacrilegio cumulans, divinæ sibi gratiæ fontem obstrueret, præcipitiq; festinatione irruendo in altare, vimque corpori & sanguini Christi inferendo, ex ira Dei magna, ut B. Greg. dicit, in impoenitentis cordis caliginem projiceretur.

630 Hoc est quod magnopetè formidarunt Sancti. Et idèd Potamius, Bracharenensis Archiepiscopus, semel in fornicationem lapsus, licet facti poenitens, nec celebrare, nec Ecclesiam suam regere est ausus, sed regimen illius sponte deserens, poenitentiam acturus per novem menses ergastulo se conclusit. Nec his contentus Toletano Concilio peccatum suum publicè confessus est. Nec tamen à Patribus Concilii, etiam post illam novem mensium poenitentiam, altari est restitutus, sed perpetuæ poenitentia ærumnis adjudicatus, solum ipsi relicto nomine honoris, ex speciali miseratione. Genebaldus quoque, Episcopus Laudunensis, semel iterumque reversus ad carnale commercium cum relicta conjugè, sancti Remigii nepte, occultum peccatum suum sancto Remigio confessus, stolam cum magno ejulatu dimittere voluit, atque à sancto Remigio in mansuetula cum lecto in modum sepulchri reclusus, septimo dumtaxat illius poenitentia anno, in oratione pernoctans, ab Angelo sibi apparente audivit: *Suscipit Dominus poenitentiam tuam, & dimissum est peccatum tuum.*

631 Haud dubie sibi non persuaserunt Sancti illi, pauculis lachrymis tam enorme crimen elui posse, nec recuperari dispositionem debitam ad dignè celebrandum, nec hoc crederunt Patres nostri, qui Sacerdotes in fornicationem lapsos tanto tempore ab altari segregarunt. Quorum proinde, seu potius Ecclesiæ, tam Græcæ, quam Latinæ disciplina, tot sæculis continuata, abundè demonstrat, veram & sinceram ex toto corde contritio-

Tom. III.

nem, in ejusmodi Sacerdotibus non debere tam citò, nec tam facile præsumi.

Nec certè utile est taliter lapsus esse persuasum, tam enorme crimen facile & citò elui ordinariè posse: imò expedit saluti ipsius contrarium habere persuasum, tum ut ex ista recuperandæ divinæ gratiæ difficultate, sui criminis sentiat enormitatem. Tum ut ista eadem difficultas sit ipsi frænum contra relapsum. Tum denique ut difficultatem agnoscens, non negligat orationibus die noctuque incumbere, veris lamentationibus ingemiscere, iustisque ac necessariis pietatis ac poenitentia operibus plenæ conversionis gratiam & veniam impetrare.

633 Quòd si, posthabitis tot & tantis rationibus, pro absolutione paucis post fornicationem horis obtinenda, celebrationeque sibi permittenda Sacerdos lapsus vehementius insitet, ipsa sua tam præcipiti importunitate, tantæque præsumptione se absolutione probat indignum. Undè absolvens non est, sed suaviter monendus, ut delicti sui horrore percussus, cum Publicano peccus suam percutiat, seque indignum reputet qui oculos in caelum levet, & non tantum de sacrificio offerendo non cogitet, sed ipsum pudeat à Veneris ara fordidis insectisque manibus ad tremendam Christi aram tam citò velle transvolare. Dixi absolvens non esse, quia ex præmissis præsumi nequit sufficienter conversus. Et quia Patres clamant, quòd sic præcipitare gravissimi delicti veniam, sit pietas impia, quæ vulnus non amputat, sed auget, dum ut augetur fomitem subministrat, nec perpetrati criminis sentire facit enormitatem, sed sublato illius sensu, de novo perpetrandi tribuit libertatem.

634 Si denique tam enormiter lapsus Sacerdos, reperiat Confessarium, à quo citò solvatur, & ad altare mitatur, istud cum Galloricensi arbitror proficisci ex gravissima ira Dei, quâ (ut supra ex Gregorio dicebam) in impoenitentis cordis caliginem projicitur, postea in gehennam cum tali Confessario projiciendus.

CAPUT XLVIII.

Non idèd Sacerdoti, taliter lapsus, pauculis post fornicationem nocte commissam horis, impartienda est absolutio, nec permittenda celebratio, quòd ex statuto Ordinis debeat celebrare, vel in die festo Parochi ministerium exhibere populo, atque Missam non audire: etiamsi sermo sit de Sacerdote vita hæcenus probata, cui infeliciter, primâ jam vice, ruina ista acciderit.

635 Quia, ut optime Hennebellus (qui multam lucem hæc attulit questioni) hæc omnia non faciunt, quin Sacerdos ille enorme commiserit sacrilegium. Quòd vitæ hæcenus fuit probatoris, eò perspectius habuit, quid in his angustiis Officii sui ratio ab eo exigere. Quòd si nec Officii sanctitas, nec solemnitas castitatis sponsio, nec honoris proprii memoria, nec presentissimum Ordinis sui opprobrium ab hoc eum crimine potuerint revocare, constat utique magno cum impetu in hoc eum corruisse peccatum; neque excusare potest violentia tentationis, ubi tam deliberatè crimen est voluntatis.

636 At populo exhibendum est ministerium, vel hæc die celebrare jubet Ordinis statutum. Ita planè. Sed nec illud Sacerdotis lapsi crimen extenuat; imò exaggerat. Cum enim Sacerdos lapsus sciverit ministerium illud imminere, quo vitæ fuit probatoris, certiusque proinde scivit, quæ

X 2